

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ПРОКУРАТУРАСИ
АКАДЕМИЯСИ

«ТАСДИҚЛАЙМАН»
Ўзбекистон Республикаси
Бош прокуратураси
Академияси бoshлиги
Е.В.Колесик



«30» октябри 2018 йил

«МАЪҚУЛЛАНДИ»
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар
Маҳкамаси ҳузуридаги Олий
аттестация комиссияси раиси
А.Т.Юсупов



«30» октябри 2018 йил

12.00.07 – “Суд ҳокимияти. Прокурор назорати. Ҳуқуқни
муҳофаза қилиш фаолиятини ташкил этиш. Адвокатура
ихтисослиги” бўйича малакавий имтиҳон

ДАСТУРИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар
Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация
комиссияси Раёсатининг 2018 йил «30»
октябри 257/4-сонли қарори билан
тасдиқланган

Тошкент – 2018

Тузувчилар:

Б.Х.Пўлатов	Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси Академияси Қонунчилик ижроси устидан назоратни ташкил этиш кафедраси профессори, юридик фанлар доктори, профессор
Ф.Х.Рахимов	Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси Академияси Прокурорлик фаолиятини ташкил этиш ва бошқариш кафедраси доценти, юридик фанлар доктори
М.М.Мамасиддиқов	Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси Академияси Ҳуқуқий муаммоларни илмий-амалий ва инновацион тадқиқ қилиш ҳамда илмий ходимларни тайёрлаш маркази бошлиғи, юридик фанлар доктори, профессор

Тақризчилар:

Б.И.Исмоилов	Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси Академияси Иқтисодий жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашишни ташкил этиш кафедраси катта ўқитувчиси, юридик фанлар доктори
Д.У.Арипов	Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши раисининг ўринбосари, юридик фанлар номзоди

Кириш

Мамлакатимизда бугунги кунда олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлаш ниҳоятда долзарб масалалардан бири ҳисобланади. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 16 февралдаги “Олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги ПФ-4958-сон Фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 22 майдаги “Олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 304-сонли Қарорининг қабул қилиниши билан мазкур масаланинг аҳамиятини янада оширди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 8 майдаги “Прокуратура органлари кадрларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5438-сонли Фармони билан Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси Академияси ташкил этилиши, прокуратура органлари фаолияти йўналишлари бўйича олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлаш мазкур Академиянинг асосий вазифалари ва йўналишларидан сифатида белгиланиши бугунги кунда юриспруденция соҳасида ҳам илмий ва илмий-педагог кадрларни тайёрлаш юридик фанларнинг сифат даражасини янада оширишда ҳамда суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимларининг илмий салоҳиятини оширишга замин яратди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 22 майдаги “Олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 304-сон қарори билан тасдиқланган “Олий ўқув юртидан кейинги таълимга қўйиладиган Давлат талаблари”нинг 16-бандида фалсафа доктори (PhD) илмий даражасини олишда диссертация ҳимоясига қадар изланувчилар ихтисослик ҳамда чет тили бўйича малакавий имтиҳон топшириши шартлиги белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2016 йил 28 январдаги 220/2-сон қарори билан тасдиқланган “Малакавий имтиҳонларни ўтказиш тартиби тўғрисида”ги низом эса малакавий имтиҳонларни ташкил этиш ва ўтказиш тартибини белгилайди.

Академия профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган “12.00.07 – “Суд ҳокимияти. Прокурор назорати. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолиятини ташкил этиш. Адвокатура ихтисослиги” бўйича малакавий имтиҳон дастури” юқоридаги Низом талабларидан келиб чиқиб тайёрланган. Унда диссертация мавзусига мувофиқ 12.00.07 – “Суд ҳокимияти. Прокурор назорати. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолиятини ташкил этиш. Адвокатура” ихтисослиги бўйича илмий тадқиқот олиб бораётганларга ушбу ихтисослик бўйича малакавий имтиҳонга тайёргарлик кўриш мақсадида ушбу ихтисосликнинг асосий йўналишлари ва фойдаланилган адабиётлар рўйхати баён этилган.

Мазкур дастурда суд ҳуқуқи, прокурор назорати, ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолиятини ташкил этиш ҳамда адвокатура каби фанларга мос келувчи мавзулар ўз ифодасини топган, шу билан бирга мавзулар фаннинг муаммоли, бугунги кунда долзарб ҳисобланган жиҳатлари билан чамбарчас боғлиқ ҳолда

тузилган.

Мазкур дастурдан кўзланган асосий мақсад докторант ва мустақил изланувчиларнинг илмий изланиш фаолиятини зарурий назарий-услубий билимлар ва кўникмалар билан бойитиш, шунингдек ихтисослик бўйича олинган назарий билимларни амалда қўллаш кўникмаларини ривожлантиришдан иборат. Дастур шунингдек докторантлар ва мустақил изланувчиларнинг ихтисослик бўйича ўзлаштирилиши лозим бўлган зарурий илмий материаллар ҳақида тўлиқ тасаввурга эга бўлишларини таъминлайди.

1-мавзу. Давлат ҳокимияти тизимида суд ҳокимиятининг ўрни ва аҳамияти

Давлат ҳокимиятининг бўлиниш тамойили ҳуқуқий давлатнинг ажралмас қисми сифатида. Суд ҳокимиятининг тушунчаси ва ҳокимиятлар бўлиниши, қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятлар орасида ўзаро тийиб туриш, манфаатлар мувозанати тизимида унинг роли. Фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш суд ҳокимиятининг асосий мақсади ва бу борада шунга ўхшаш вазифа юклатилган ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлардан фарқи.

Суд ҳокимиятининг конституциявий асослари. Суд ҳокимиятининг фуқароларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишда, мамлакатимизда конституциявий тузумни мустаҳкамлашдаги роли. Суд ҳокимиятининг ташкил этилиши ва фаолиятини ривожлантиришда конституциявий нормаларнинг аҳамияти.

Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг 8-моддасида назарда тутилган ҳар бир инсон унга конституция ёки қонун орқали берилган асосий ҳуқуқлари бузилган ҳолларда ваколатли миллий судлар томонидан бу ҳуқуқларнинг самарали тикланиши ҳуқуқига эга эканлиги тўғрисидаги норманинг миллий қонунчилигимиздаги ифодаси ва унинг ривожлантирилиши.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги фармонида белгиланган Қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилишнинг устувор йўналишлари доирасида суд ҳокимиятининг чинакам мустақиллигини таъминлаш, суднинг нуфузини ошириш, суд тизимини демократлаштириш ва такомиллаштириш борасида амалга оширилган ислохотлар ва уларнинг мазмун-моҳияти.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 21 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси суд тизими тузилмасини тубдан такомиллаштириш ва фаолияти самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ–4966-сонли ҳамда 2018 йил 13 июлдаги “Суд-ҳуқуқ тизимини янада такомиллаштириш ва суд ҳокимияти органларига ишончни ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5482-сонли Фармонларининг аҳамияти.

Мамлакатимизда суд ислохотларининг амалга оширилишида “Судьялар олий кенгаши тўғрисида”ги қонуннинг ўрни. Ўзбекистон Республикасида суд ислохотларини янада чуқурлаштиришда хорижий давлатлар тажрибасининг ўрни. Ўзбекистон Республикасида суд ислохотларини такомиллаштириш борасида юридик адабиётларда илгари сурилган ғоялар, асосий йўналишлар ҳақида гапиринг.

Мамлакатимизда ҳуқуқий давлатни барпо этишда суд ҳокимиятининг аҳамияти ва ролига доир ҳуқуқий таълимотларнинг ривожланиши. Суд қонунчилигини такомиллаштириш борасидаги тадқиқотларнинг асосий йўналишлари. Ривожланган давлатлар қонунчилиги ҳамда илмий асарларда суд

ҳокимиятининг жамият ҳаётида тутган ўрни ва ролининг ўзига хос хусусиятлари.

Ўзбекистон Республикасида суд тизими тушунчаси. Суд тизимини ташкил этиш принциплари. Ўзбекистон Республикасида ишларнинг тоифаларига қараб судларнинг ихтисослашувининг амалга оширилиши. Фавқулодда судлар тузишга йўл қўйилмаслиги. Ўзбекистон Республикасида суд тизими. Фуқаролик, жиноий, иқтисодий ва маъмурий суд ишларини юритувчи судлар ва улар ўртасидаги ваколатларнинг тақсимланиши. Судловга тегишлилик ва уларнинг турлари. Ўзбекистонда миллий суд тизими ва халқаро судлар. Мамлакатимизда суд тизимини такомиллаштириш борасида амалга оширилган тадқиқот ишлари ва улардаги асосий ғоялар.

2-мавзу. Судларнинг мустақиллиги ва фақат қонунларга бўйсунishi. Судьянинг мақоми

Суд ҳокимиятининг мустақиллиги ҳақидаги конституциявий қоидалар ва уларнинг миллий қонунчилигимизда ривожлантирилиши. Ўзбекистонда суд ҳокимияти мустақиллигини янада мустаҳкамлаш борасида олиб борилган тадқиқотлар. Ўзбекистонда судьялар мустақиллигини таъминлаш тушунчаси, мазмуни ва аҳамияти. Судьялар мустақиллигини таъминлашнинг ташкилий-ҳуқуқий асослари. Суд тизимининг тузилмавий мустақиллиги. Судьяларнинг ички ва ташқи мустақиллиги. Судлар мустақиллигини таъминлашнинг илмий муаммоларига бағишланган тадқиқотлар ва уларнинг асосий йўналишлари.

Судьялар мақоми тушунчаси ва хусусиятлари. Судьялар мақомининг халқаро-ҳуқуқий ҳужжатлардаги қафолатлари. Судьяларнинг мустақиллиги қафолатлари тизими. Судьяларнинг дахлсизлигини таъминлаш асосларини такомиллаштириш масалалари. Судьялар мустақиллигининг моддий-ҳуқуқий ва процессуал қафолатлари. Судьяларнинг ижтимоий муҳофаза қилишнинг қафолатлари. Судьяларнинг одоб-ахлоқ қоидалари, улар мустақиллигини таъминлашдаги аҳамияти ва моҳияти. Мамлакатимизда судьялар мақомини тадқиқ этишга қаратилган илмий ғоялар.

3-мавзу. Ўзбекистон Республикасида прокуратура органларининг ташкил этилиши ва ривожланиши

Ўзбекистон Республикасида прокуратура органларининг шаклланиши ва ривожланиши. Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг конституциявий асослари ва уларнинг мақоми. Ўзбекистон Республикаси ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар тизимида прокуратура органларининг ўрни, тушунчаси ва вазифалари.

Ўзбекистон Республикасида прокуратура органларининг фаолиятидаги ислохотлар ва уларнинг мазмуни.

4-мавзу. Прокуратура органлари фаолиятининг асосий йўналишлари

Прокуратура органлари фаолиятининг асосий йўналишлари ва уларни ривожлантиришнинг устувор вазифалари. Вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, жамоат бирлашмалари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, ҳокимлар ва бошқа мансабдор шахслар томонидан қонунларнинг ижро этилиши устидан назорат қилиш. Фуқаронинг ҳуқуқ ҳамда эркинликларини таъминлашга қаратилган қонунлар ижроси устидан назорат қилиш хусусиятлари. Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларида, вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларининг ҳарбий тузилмаларида қонунларга риоя этилиши устидан назорат қилишнинг жиҳатлари. Тезкор-қидирув фаолиятни, суриштирувни, дастлабки терговни амалга оширадиган органлар томонидан қонунларнинг ижро этилиши устидан назорат қилиш ҳамда уларнинг жиноятчиликка қарши кураш борасидаги фаолиятини мувофиқлаштириш борасидаги фаолият. Жиноятлар юзасидан дастлабки тергов олиб бориш йўналишгидаги вазифалар. Судларда жиноят ишлари кўриб чиқиладиганда давлат айбловини қувватлаш, судларда фуқаролик ишларини, маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни ҳамда иқтисодий низоларни кўришда иштирок этиш, қонунларга зид бўлган суд ҳужжатларига протест келтириш йўналиши. Солиқ интизомини мустаҳкамлашга, солиқ, валюта соҳасидаги жиноятлар ва ҳуқуқбузарликларга қарши курашга, шунингдек давлатга етказилган иқтисодий зарарни қоплашга қаратилган қонунларнинг ижро этилиши устидан назорат қилиш. Ушлаб турилганларни, қамоққа олинганларни сақлаш жойларида, жиноий жазоларни ва жиноят-ҳуқуқий таъсирнинг бошқа чораларини ижро этиш чоғида қонунларга риоя этилиши устидан назорат қилиш. Қонун ижодкорлиги фаолиятида ҳамда жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш ишида иштирок этиш.

5-мавзу. Прокуратура органларини ташкил этиш ва улар фаолиятининг асосий принциплари

Бирлик, марказлашганлик, қонунийлик, мустақиллик ва ошкоралик принциплари ва уларнинг мазмун-моҳияти.

Прокуратура органларининг тизими.

Прокуратура органларининг мустақиллиги ва фақат қонунга бўйсунган ҳолда фаолият олиб боришининг кафолатлари.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар, туманлар ва шаҳарлар прокурорларининг ҳисобдорлиги.

Прокуратура органлари фаолияти тўғрисидаги ахборотларнинг ошкорлаги.

Прокуратура органларидаги лавозимларга тайинланадиган шахсларга нисбатан қўйиладиган талаблар. Ўзбекистон Республикаси прокуратурасида хизмат ўташ тартиби ва хусусиятлари. Прокурорлар фаолиятини баҳолаш ва унинг хусусиятлари. Прокуратура органлари ходимларининг моддий ва ижтимоий таъминотини такомиллаштириш борасида амалга оширилган ишлар.

Прокуратура органлари ходимларининг малакасини ошириш ва уни ташкил қилиш масалалари.

6-мавзу. Прокурор назорати ва унинг турлари

Прокурор назорати тушунчаси ва унинг турлари. Қонунлар ижроси устидан назорат ва унинг ўзига хос хусусиятлари. Фуқаронинг ҳуқуқлари ҳамда эркинликларига риоя этилиши устидан назорат ва унинг ривожлантирилиши. Жиноятчиликка қарши курашни амалга оширадиган органлар томонидан қонунларнинг ижро этилиши устидан назоратнинг хусусиятлари. Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликка қарши курашиш бўйича республика идоралараро комиссиясининг, вояга етмаганлар ишлари бўйича республика идоралараро комиссиясининг, одам савдосига қарши курашиш бўйича республика идоралараро комиссиясининг, коррупцияга қарши курашиш бўйича республика идоралараро комиссиясининг ягона мувофиқлаштирувчи органи сифатида ваколатлари. Ушлаб турилганларни, қамоққа олинганларни сақлаш жойларида, жиноий жазоларни ва жиноят-ҳуқуқий таъсирнинг бошқа чораларини ижро этиш чоғида қонунларга риоя қилиниши устидан назоратнинг ҳуқуқий белгилари ва хусусиятлари.

Юридик адабиётларда прокурор назоратини такомиллаштириш борасидаги асосий йўналишлар. Прокурор назорати ҳужжатлари ва уларнинг ўзига хос жиҳатлари.

Судларда ишларни кўришда прокурор ваколатларини таъминлаш ва унинг самарадорлигини ошириш масалалари. Бу борада амалга оширилган тадқиқотлар ва уларда илгари сурилган ғоялар, асосий йўналишлар.

Прокурорнинг ҳуқуқ ижодкорлиги борасидаги фаолияти.

Жиноят ишлари бўйича прокурорнинг халқаро ҳамкорлиги.

Хорижий давлатлар қонунчилик тажрибасида прокурор назорати ва унинг ўзига хос хусусиятлари.

7-мавзу. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолияти

Ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолиятининг тушунчаси, белгилари, мақсад ва вазифалари. Фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш масалалари. Жамиятда қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни таъминлаш. Жиноятчиликка қарши кураш ва бу борада амалга оширилган ишларнинг мазмун-моҳияти.

Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ва улар фаолиятининг асосий йўналишлари. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг асосий вазифалари ва функцияларини янада ислоҳ этиш масалалари. Адлия органлари фаолиятининг самарадорлигини оширишнинг истиқболлари. Суриштирув ва дастлабки тергов органларининг умумий тавсифи. Жиноятларни аниқлаш ва тергов қилиш тушунчаси, аҳамияти ва моҳияти. Терговчи ва суриштирувчининг ҳуқуқий мақомини мустаҳкамлаш масалалари. Суриштирув ва дастлабки тергов

органлари фаолиятининг ташкилий-ҳуқуқий асосларини ислоҳ этиш муаммолари. Ички ишлар органларининг ваколатлари ва улар фаолиятини такомиллаштиришнинг ташкилий-ҳуқуқий асослари. Ўзбекистон Республикаси Давлат хавфсизлик хизмати фаолиятини ташкил этишнинг ҳуқуқий масалалари. Божхона органларининг асосий вазифалари ва функциялари ҳамда улар фаолиятини ислоҳ этишнинг ташкилий-ҳуқуқий масалалари. Солиқ органларининг асосий вазифалари ва функциялари ҳамда улар фаолиятини такомиллаштиришнинг ташкилий-ҳуқуқий жиҳатлари.

Прокурор назорати. Жиноятларни тергов қилиш. Тезкор қидирув фаолиятини ташкил этиш. Маъмурий-ҳуқуқий фаолият. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг ўзаро нисбати ва муносабати. Ҳуқуқбузарликларни олдини олиш ва бу борада амалга оширилган ишларнинг мазмун-моҳияти. Жиноят ишлари бўйича юридик ёрдам кўрсатиш асослари, тартиби ва унинг такомиллаштирилиши. Суд қарорларининг ижро этилиши ва бу борада мамлакатимизда амалга оширилган ислохотларнинг мазмун-моҳияти. Ўзбекистонда ижро иши юритишни янада такомиллаштириш истикболлари.

Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг ҳуқуқий асослари ва уларни такомиллаштириш борасида амалга оширилган тадқиқотлар.

Ўзбекистон Республикасида инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи миллий институтлар. Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий институтлар тушунчаси ва тизими.

Халқаро ҳуқуқ нормалари.

8-мавзу. Адвокатура

Ўзбекистонда адвокатура институтининг ривожланиши. Адвокатура фаолиятининг конституциявий асослари. Ўзбекистон Республикасида адвокатлик фаолияти тўғрисидаги қонунчилик ва унинг такомиллаштирилиши. Айбланувчининг ҳимояланиш ҳуқуқи билан таъминланиши ва бу борада амалга оширилган ишлар. Тергов ва суд ишини юритишнинг ҳар қандай босқичида малакали юридик ёрдам олиш ҳуқуқининг қафолатланиши.

Адвокатура фаолиятининг тушунчаси ва принциплари. Юридик ёрдамнинг турлари. Адвокатура фаолиятининг ташкилий шакллари. Адвокатлик бюрolari, адвокатлик фирмалари, адвокатлар ҳайъатлари ва юридик маслаҳатхоналар. Ўзбекистон Адвокатлар палатаси: ташкил этиш тартиби, таркиби, функцияси ва такомиллаштирилиши.

Адвокат, унинг ҳуқуқий мақоми, асосий ҳуқуқ ва мажбуриятлари. Адвокат малакасига нисбатан қўйиладиган талаблар. Адвокатнинг касбий этикаси. Малака комиссиялари ва адвокатларнинг интизомий жавобгарлиги.

Адвокатнинг жиноят, фуқаролик, иқтисодий ва маъмурий суд ишларини юритишда иштироки ва уларнинг ўзига хос хусусиятлари.

Адвокатура тизими ва уни такомиллаштириш борадаги ҳуқуқшунос олимларнинг илмий қарашлари.

Хорижий мамлакатлар адвокатура институтлари ва уларнинг қиёсий-ҳуқуқий таҳлили. Бепул юридик ёрдам ва адвокатура: халқаро-ҳуқуқий

жиҳатлар.

Адвокатура ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман). Адвокатура ва Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази.

ТАВСИЯ ЭТИЛГАН АДАБИЁТЛАР:

1. Раҳбарий адабиётлар:

1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамыз: [Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимидаги киришиш тантанали маросимида бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқи] // Халқ сўзи. – 2016 йил 15 декабрь. – Б.1.
2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги – инсон манфаатларини таъминлашнинг муҳим омилidir: [Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 2017 йил 7 январда Прокуратура органлари ходимлари куни олдида бир гуруҳ соҳа ходимлари билан учрашди] // Халқ сўзи. – 2017. – 10 янв. – Б. 1.
3. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак: [Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий яқунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маърузаси] // Ишонч. – 2017 йил 17 январь.
4. Мирзиёев Ш.М. Конституция – эркин ва фаровон ҳаётимиз, мамлакатимизни янада тараққий эттиришнинг мустақам пойдеворидир. Президент Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 25 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасидан // Халқ сўзи, 2017 йил 8 декабрь.
5. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. Т.1. –Т.: Ўзбекистон, 2017. – 103 б.
6. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси// Халқ сўзи, 2017 йил 22 декабрь сони.

2. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. – Тошкент: Ўзбекистон, 2018. - 80 б.
2. Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодекси. Расмий нашр. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги. – Тошкент: “Адолат”, 2018.
3. Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодекси // Расмий нашр. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги. – Тошкент: “Адолат”, 2018.
4. Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик процессуал кодекси. Расмий нашр. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги. –Тошкент: Адолат, 2018.
5. Ўзбекистон Республикасининг “Судлар тўғрисида”ги Қонуни // Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси. 2001й. 1-2-сон, 10-модда.

6. Ўзбекистон Республикасининг “Прокуратура тўғрисида”ги Қонуни (ўзгартиш ва қўшимчалари билан) // Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси. 2001. 9-10-сон, 168-модда.
7. Ўзбекистон Республикасининг “Адвокатура тўғрисида”ги Қонуни. (ўзгартиш ва қўшимчалари билан) // Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси. 1997. 2-сон, 48-модда.
8. Ўзбекистон Республикасининг “Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида”ги қонуни (ўзгартиш ва қўшимчалари билан) // Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси. 2001. 9-10-сон, 169-модда.
9. Ўзбекистон Республикасининг “Нотариат тўғрисида”ги қонуни (ўзгартиш ва қўшимчалари билан) // Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси. 1997. 2-сон, 42-модда.
10. Ўзбекистон Республикасининг “Ҳакамлик судлари тўғрисида”ги қонуни // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2006. 42-сон, 416-модда.
11. Ўзбекистон Республикасининг “Судьялар олий кенгаши тўғрисида”ги қонуни // “Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами”, 2017 йил 6 апрель, 14-сон, 214-модда.
12. “Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий суди тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг 2017 йил 31 майдаги ЎРҚ-431-сонли Қонуни // “Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами”, 2017 йил 5 июнь, 22-сон, 407-модда.
13. Ўзбекистон Республикасининг 2018 йил 22 январдаги “Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик процессуал кодексини тасдиқлаш ҳақида”ги ЎРҚ-460-сонли Қонуни // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2018 й. 29 январь, 4-сон, 65-модда.
14. Ўзбекистон Республикасининг 2018 йил 24 январдаги “Ўзбекистон Республикасининг Иқтисодий процессуал кодексини тасдиқлаш ҳақида”ги ЎРҚ-461-сонли Қонуни // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2018 й. 29 январь, 4-сон, 66-модда.
15. Ўзбекистон Республикасининг 2018 йил 25 январдаги “Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодексини тасдиқлаш ҳақида” ЎРҚ-462-сонли Қонуни // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2018 й. 29 январь, 4-сон, 67-модда.
16. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008 йил 1 майдаги “Ўзбекистон Республикасида адвокатура институтини янада ислоҳ қилиш чора тадбирлари тўғрисида” ги Фармони / Халқ сўзи, 2008 йил 2 май.
17. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 2 августдаги “Суд тизими ходимларини ижтимоий муҳофаза қилишни тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4459-сонли Фармони // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2012 й., 31-сон
18. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 30 ноябрдаги ПФ-4486-сонли “Судлар фаолиятини янада такомиллаштиришга оид ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони, 355-модда.

19. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2013 йил 4 октябрдаги ПФ-4570-сонли “Туман ва шаҳар умумий юрисдикция судлари фаолиятини такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2013 й., 42 (594) -сон, 556-модда.
20. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 21 октябрдаги “Суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ этиш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш кафолатларини кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4850-сон Фармони // Халқ сўзи газетаси, 22.10.2016 й., 209 (6644)-сон..
21. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сон Фармони // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 6-сон, 70-модда.
22. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 21 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси суд тизими тузилмасини тубдан такомиллаштириш ва фаолияти самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4966-сон Фармони // “Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами”, 2017 йил 27 февраль, 8-сон, 109-модда.
23. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 30 майдаги “Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Мажбурий ижро бюроси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-3016-сон Қарори // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 22-сон, 425-модда, 25-сон, 531-модда.
24. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 15 июндаги “Мажбурий ижро бюросини ривожлантириш жамғармаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-3060-сон Қарори // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 24-сон, 496-модда.
25. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 13 июлдаги “Суд-ҳуқуқ тизимини янада такомиллаштириш ва суд ҳокимияти органларига ишончни ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5482-сонли Фармони // “Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами”, 2018 йил 16 июль, 28-сон, 574-модда.

3. Махсус адабиётлар:

1. Адвокатская деятельность в Республике Узбекистан. Учебник. В 2-х томах. – Т.: Консультинформ, 2007. – 384 с. - 480 с.
2. Адвокатлик фаолиятининг ҳуқуқий асослари (илмий-амалий қўлланма). ЎзР Президенти ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги инти. –Т.: М.М.Мамасиддиқов ва бошқ. Ғ.Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уй, 2009. -328 б.
3. Араббоев Б.А., Мамасиддиқов М.М. Суд-ҳуқуқ тизими ислохотлари // Ҳуқуқ ва бурч. –Тошкент, 2006. 10-12 сонлари.

4. O'zbekiston Respublikasida advokatlik faoliyati: Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan 5380100 yurisprudensiya yo'nalishi bo'yicha bakalavriat talabalari uchun darslik: 2 jildik. / Mualliflar: G.Abdumajidov va boshq. -T.: Konsauditinform-Nashr, 2007. -360 b. -472 b.
5. Саломов Б. Ўзбекистонда адвокатлик фаолияти. - Т: Адолат, 1-2 том. 2000. – 225 б.
6. Давлетов Ў.М., Мамасиддиқов М.М. Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида ҳарбий судлар тизимини ислоҳ қилиш: бугуни ва истиқболлари// Миллий гвардия Ҳарбий-техник институти Ахборотномаси. 2018. Махсус сон. –Б. 53-58.
7. Давлетов А. Озодликдан маҳрум этиш жойларидан бўшатишган шахслар устидан ички ишлар идораларининг маъмурий назорати тўғрисидаги қонунга риоя этилиши устидан прокурор назорати. Ўқув-услубий қўлланма, -Т., 1997.
8. Давлетов А. Прокурорский надзор. – Нукус: Билим, 1999.– 383 с.
9. Олимова К.К., Мамасиддиқов М.М. Фуқаролар ва ташкилотларнинг малакали юридик ёрдам олишга бўлган ҳуқуқларини кафолатлаш йўлида // “Суд-ҳуқуқ тизими ислоҳоти: амалиёт ва самарадорлик” мавзусидаги халқаро конференция материаллари (Тошкент, 2009 йил 30 сентябрь). Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси. -Т.: KONSAUDITINFOR-MNASHR, 2010. –Б. 78–83.
10. Пулатов Б. Теоретические основы совершенствования законодательного регулирования и практики участия прокурора при рассмотрении уголовных дел в судах (монография). -Т.: «Фан» АН Республики Узбекистан, 2002.
11. Пулатов Б.Х. Прокурор назорати. Дарслик. - Т.: Ўзбекистон, 2009. - 664 б.
12. Пулатов Б.Х., Ваҳобов Ф.В. Прокурор назорати ҳужжатларини тайёрлаш методикаси (Амалий-услубий қўлланма), 2010. 92 бет.
13. Пулатов Б.Х. Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва таъминлашда фуқаролик жамияти институтлари ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорлиги. “Инсон ҳуқуқларини таъминлашда давлат ва нодавлат ноtijорат ташкилотларининг ҳамкорлиги масалалари” мавзусидаги илмий мақолалар тўплами. –Т. “SHAQ” НМАК, 2011, 22-39 бетлар.
14. Пулатов Б.Х. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари ҳуқуқларини ҳимоялашга оид қонунларнинг ижро этилиши устидан прокурор назорати. Услубий қўлланма. –Тошкент, 2011 йил, Ўзбекистон Республикасининг Олий ўқув курслари, 305-бет.
15. Пулатов Б.Х. Қонунлар ижроси устидан назорат фаолиятида прокурор назорати ҳужжатларини тузиш услублари. Ўқув-амалий-методик қўлланма. –Тошкент-2012 йил. Ўзбекистон Республикасининг Олий ўқув курслари, 88-бет.
16. Пулатов Б.Х. Прокуратура органларининг қонунлар ижроси устидан назорат фаолиятининг ривожланиши ва такомиллашиши. Ўзбекистон Респуб-

- ликаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курслари Ахборотномаси, 2013. 2-сон.
- 17.Пўлатов Б.Х., Астонов И.Р. Вояга етмаганлар ҳақидаги қонунлар ижроси устидан прокурор назоратини ташкил қилиш // Амалий-услубий қўлланма. – Т.: 2014. 132 б.
 - 18.Пўлатов Б.Х. “Суриштирув ва дастлабки тергов жараёнида қонунларнинг бажарилиши устидан прокурор назорати”. Илмий-амалий қўлланма (Набиев О. ва Бабажанов Б. билан ҳаммуаллифликда). –Т.: “TASVIR”, 2015. - 112 бет.
 - 19.Пўлатов Б.Х. “Қишлоқ хўжалиги соҳасида қонунлар ижроси устидан прокурор назоратини ташкил этиш” Илмий - амалий қўлланма (Эшбаков О.А. билан ҳаммуаллифликда). –Т.: “TASVIR”, 2015. 143 бет.
 - 20.Пўлатов Б.Х. “Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-ижроия кодексига шарҳ” (4-7 боблар, 41-91 бетлар). Муаллифлар жамоаси. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги “Адолат” нашриёти, 2017.
 - 21.Пўлатов Б.Х. Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг конституциявий мақоми. Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси Ахборотномаси. 2017. 4 (32). –Б. 26-29.
 - 22.Рахимов Ф.Х. Суд-ҳуқуқ ислохотлари жараёнлари ва прокуратура органлари // Мустақиллик йилларида суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолиятини янгича асосларда шакллантириш. Илмий-амалий конференция материаллари. -Т.: ТДЮИ. 2007. –Б. 65-70.
 - 23.Рахимов Ф.Х. Прокуратура органлари инсон ҳуқуқлари ҳимояси йўлида // Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг Ахборотномаси. №16. 2008. –Б. 36-39.
 - 24.Рахимов Ф.Х. Прокуратура органлари томонидан фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш масалалари. Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишда прокуратуранинг ўрни. Т.: ТДЮИ 2009. –Б. 42-48.
 - 25.Рахимов Ф.Х. Прокуратура фаолиятининг самарадорлигини ошириш масалалари. Илмий-амалий мақолалар тўплами. -Т.: “Ҳуқуқ”. 2010. 209 бет.
 - 26.Рахимов Ф.Х. Инсон ҳуқуқлари ҳимояси: суд ҳуқуқ ислохотлари асоси // Ўзбекистон Республикасида амалга оширилаётган суд-ҳуқуқ ислохотлари: муаммо ва истикболлар. Республика илмий-амалий конференция материаллари. Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси. 2011. –Б. 41-48.
 - 27.Рахимов Ф.Х. Асосий қонунимиз-инсон ҳуқуқларининг кафолати // “Буюк келажакнинг ҳуқуқий асоси” мавзусидаги илмий-амалий мақолалар тўплами. -Т.: Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг ОЎК. 2012. –Б. 44-48.
 - 28.Рахимов Ф.Х. Дастлабки тергов ва суриштирув устидан прокурор назоратини самарадорлиги // Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курслари Ахборотномаси. 4-сон. 2013. –Б. 15-17.
 - 29.Рахимов Ф.Х., Валижонов Д. Прокуратура органлари фаолиятининг асосий йўналишлари ва принциплари. Ўқув қўлланма. –Т.: Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курслари, 2014. - 76 б.

- 30.Рахимов Ф.Х. Прокуратура органлари фаолиятини такомиллаштириш масалалари // Ўзбекистон қонунчилиги таҳлили, 2014 йил № 1-2. –Б. 43-45.
- 31.Рахимов Ф.Х. Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-ижроия кодексига шарҳ. Муаллифлар жамоаси. 8,32-боб. -Т.: "Adolat" нашриёти. 2016.
- 32.Рахимов Ф.Х. Прокуратура органларининг қонунлар ижроси устидан назорат фаолиятини такомиллаштиришнинг ҳуқуқий асослари ва истиқболлари // Ўзбекистон Республикасида ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолиятини ташкил этишнинг ҳуқуқий асосларини янада такомиллаштириш масалалари. Республика илмий-амалий конференция материаллари. Т.: "Baktria Press". 2016. –Б. 25-29.
- 33.Рахимов Ф.Х. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси суд-ҳуқуқ тизими ислоҳотларининг асосидир Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курслари Ахборотномаси. 1-сон. 2017. –Б. 15-18.
- 34.Мадалиев О. Жиноят ишларини биринчи инстанция судларида қўрилишида прокурор иштироки. Монография. - Т.: ТДЮИ, 2005. – 244 б.
- 35.Мадалиев О. Прокурор назорати. Дарслик. Умумий қисм. -Т.: ТДЮИ, 2009. 26, 5 б.т.
- 36.Мамасиддиқов М.М. Адвокатура институти: суд-ҳуқуқ тизими ислоҳотларининг янги босқичи// “Huquq va burch”, –Тошкент, 2008, 5-сон. –Б.13–15.
- 37.Мамасиддиқов М.М. Ихтисослашган меҳнат судлари: хорижий тажриба ва уни Ўзбекистон қонунчилигига жорий қилиш масалалари.// Тошкент давлат юридик институтининг Ахборотномаси. –Тошкент, 2008. 8-сон. –Б. 62–67.
- 38.Мамасиддиқов М.М. Адвокатура институтини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари // “Адвокатлик фаолияти: назария ва амалиёт масалалари” мавзусидаги илмий-амалий конференция материаллари тўплами. 2010 йил 16 февраль. ЎзР Президенти ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги ин-ти. – Тошкент, 2010. – Б. 77-84.
- 39.Мамасиддиқов М.М. Суд-ҳуқуқ тизими: уни демократлаштириш ва либераллаштириш зарурати// “Huquq va burch”. 2011. 4-сон (61). –Б. 6-8.
- 40.Мамасиддиқов М.М. Суд ҳокимияти фаолиятининг очиқ ва ошкоралигини таъминлашнинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш масалалари// ТДЮИ Ахборотномаси. –Тошкент, 2012 й. 5-сон. –Б. 108–110.
- 41.Мамасиддиқов М.М. Судлар фаолиятига замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этишнинг айрим масалалари // O'zbekiston Respublikasi Oliy xo'jalik sudi Axborotnomasi. 2013 й., № 7. -Б. 32-36.
- 42.Мамасиддиқов М.М. Ахборот-коммуникация технологиялари – одил судлов самарадорлигини оширишнинг муҳим кафолати// “Huquq va burch”. –Т.: 2015. 6-сон (114). –Б. 18-21.
- 43.Мамасиддиқов М.М. Суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилиш шароитида судья ёрдамчиси лавозимини жорий этиш зарурати // Ўзбекистонда амалга оширилаётган сиёсий-ҳуқуқий ва ижтимоий-иқтисодий жараёнлар. Мақолалар тўплами. –Тошкент. ЮМОМ, 2016. –Б. 121-125.
- 44.Мамасиддиқов М.М. Суд ишларини тақсимлаш: судьялар мустақиллигини таъминлаш йўлидаги муҳим кафолат// Ж. Ўзбекистон Республикаси Олий судининг Ахборотномаси. 2017. 3-сон. -Б. 15-19.

- 45.Мамасиддиқов М.М. Маъмурий суд ишлари: кодексга эҳтиёж бор // *Нуқуқ ва бurch*. –Тошкент, 2017. 9-сон (141). –Б. 16-21.
- 46.Насреддинова К.К., Мамасиддиқов М.М. Ижро ишларини юритиш // *Қонун ҳимоясида*. –Тошкент, 2005. 1-сон. –Б. 29-30.
- 47.Ҳуқуқни муҳофаза этувчи органлар ва судлар фаолиятида аёллар ҳуқуқларини таъминлаш. Ўқув-услубий қўлланма, Т., 2011.
- 48.Эсанов М., Полвонов С. Тергов ва суриштирув устидан назоратни ташкил этиш. Т.: 1998.
- 49.В.Даев, М.Маршунов. Основы теории прокурорского надзора. Л. 1990. 320 – ст.
- 50.Cappelletti M. The Italian Legal System: An Introduction. Stanford, California, 1967 y.
- 51.Certoma G. L. The Italian Legal System. L., 1984 y.

4. Электрон таълим ресурслари:

1. [http: //www.lex.uz](http://www.lex.uz)
2. [http: //www.gov.uz](http://www.gov.uz)
3. [http: //www.press-servise. uz](http://www.press-servise.uz)
4. [http: //www.justice.uz](http://www.justice.uz)
5. [http: //www.minjust.uz](http://www.minjust.uz)
6. [http: //www.legislature.ru](http://www.legislature.ru)
7. <http://www.arbitr-praktika.ru>